

Sofia Lundberg

Een vraagteken
is een half hart

Vertaald uit het Zweeds
door Marika Otte

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

*'We are all in the gutter,
but some of us are looking at the stars.'*

Oscar Wilde

Nu

New York, 2017

Het schemert. Buiten, aan de andere kant van de industriële ramen, zakt de zon achter de hoge gebouwen. Eigenwijze straaltjes wurmen zich nog tussen de gevels door; als gouden speerpunten snijden ze de naderende duisternis de pas af. Alweer avond. Elin heeft al weken niet thuis gegeten. En ook vanavond zal dat er niet van komen. Ze kijkt naar het gebouw een paar blokken verderop, ziet de weelderige planten op het dakterras dat van haar is, de rode parasol en de barbecue die al is aangestoken. Een sliertje rook stijgt op naar de hemel.

Ze ziet iemand, Sam of Alice waarschijnlijk. Of misschien een vriend die langsgekomen is. Meer dan een gestalte die zich tussen de planten beweegt kan ze er niet van maken.

Thuis zitten ze nu vast weer op haar te wachten. Tevergeefs.

Achter haar zijn mensen in de weer op de vloer van de studio. Over een ijzeren stellage hangt een blauwgrijze achtergrond, zacht bollend tussen vloer en muur. In het midden is een chaise longue neergezet, bekleed met goudbrokaat. Er ligt een mooie vrouw

op, met parels om haar hals. Ze draagt een wijd golvende rok van witte tule die zich over de vloer uitspreidt. Haar bovenlichaam glanst van de olie en talloze parels bedekken haar blote borsten. Ze heeft rode lippen. Haar gelaatskleur is tot in de perfectie geëgaliseerd door dikke lagen make-up.

Twee assistenten stellen het licht in, verplaatsen de grote lichtboxen, omhoog en omlaag, drukken af, kijken op het lichtmetertje, en beginnen weer van voren af aan. Achter haar assistenten staat een team van stylisten en visagisten. In opperste concentratie bekijken ze elk detail van de foto die gecreëerd wordt. Ze zijn gekleed in het zwart. Iedereen is in het zwart. Iedereen behalve Elin, die een rode jurk draagt. Rood als bloed, rood als het leven. Rood als de avondzon voor het raam.

Elin schrikt op uit haar gedachten als de mooie vrouw haar irritatie met ontevreden geluiden kenbaar begint te maken. 'Waarom duurt het zo lang? In deze houding hou ik het niet lang meer vol, hoor. Hallo! Kunnen we nou 's beginnen?' Ze zucht en draait haar lichaam in een gemakkelijker positie, de ketting valt naar opzij en ontbloot een van haar tepels, die blauw en stijf is. Onmiddellijk zijn er twee stylisten ter plaatse om de parels netjes en geduldig te herschikken, en de tepel te verbergen. Een paar parels worden met doorschijnend, dubbelzij-

dig plakband vastgezet. De vrouw krijgt kippenvel van de aanraking. Ze zucht luidruchtig en rolt met haar ogen, de enige lichaamsdelen die ze vrij mag bewegen.

Er loopt een man in pak op Elin af, de agent van de vrouw. Met een beleefde glimlach buigt hij zich fluisterend naar haar toe. 'We kunnen maar beter beginnen, ze begint haar goede humeur te verliezen en dan wordt het niks.'

Elin schudt zacht haar hoofd en kijkt weer naar de gevels buiten. Ze zucht ook. 'Als zij dat wil kunnen we nu ook stoppen, hoor. We hebben vast wel genoeg foto's, het gaat maar om één pagina deze keer. Geen cover.'

De agent houdt zijn handen op en kijkt haar strak aan. 'Nee, absoluut niet. Deze nemen we ook.'

Elin maakt zich los van het uitzicht op haar huis en loopt naar het statief met de camera. In haar zak trilt haar telefoon, ze weet wie haar nu een berichtje stuurt maar reageert niet. Weet dat het haar slechte geweten alleen maar extra zal belasten. Weet dat ze thuis teleurgesteld zijn.

Wanneer ze achter de camera plaatsneemt, lichten er duizend sterretjes op in de ogen van de vrouw, ze recht haar rug en tuit haar lippen. Als ze haar hoofd een beetje kantelt, valt haar haar naar achteren, het beweegt zacht in de flauwe luchtstroom van de ven-

tilator. Ze is een ster, net als Elin. Al gauw lijken zij tweeën de enigen in de ruimte, gaan ze in elkaar op. Elin fotografeert, geeft aanwijzingen, en de vrouw lacht, flirt met haar. Het team achter haar applaudiseert. Een creatieve roes stroomt door Elins aderen.

Enkele uren later dwingt Elin zich uiteindelijk uit de studio te vertrekken en alle nieuwe, om aandacht vragende foto's op haar computer achter te laten. Haar telefoon loopt over van de gemiste oproepen en geïrriteerde sms'jes. Van Sam, van Alice. *Waar blijf je? Mam, waar ben je?* Ze scrolt erdoorheen maar leest niet alles, heeft er geen energie voor. In de drukke New Yorkse nacht laat ze de taxi's passeren. Het asfalt voelt nog altijd warm aan na de hitte van de zon. Ze loopt langzaam, komt mooie, jonge mensen tegen die hard lachen, aangeschoten zijn. Ziet andere mensen op het asfalt zitten, smerig, kwetsbaar. Het is lang geleden dat ze te voet naar huis ging, terwijl het zo dichtbij is. Lang geleden dat ze zich buiten de muren van de sportschool, haar huis of de studio waagde. Het wegdek is onregelmatig onder haar hakken. Ze loopt langzaam en merkt onderweg alle details op. Haar eigen straat, Orchard Street, ligt er verlaten bij in de nacht, geen mensen, geen verkeer. Het is er vervallen en verouderd, zoals alle straten op Lower East. Ze houdt ervan, het

contrast tussen buiten en binnen, tussen patina en luxe. Ze zet een stap de hal in, loopt onopgemerkt langs de duttende portier en drukt op het liftknopje. Wanneer de deuren opengaan aarzelt ze echter en draait zich weer om. Ze wil buiten blijven, in de bruisende nacht. Binnen slapen ze waarschijnlijk toch al.

Ze opent haar brievenbus en neemt de stapel post mee naar het restaurant een paar deuren verderop. Het is haar favoriete plek om na late fotoshoots heen te gaan. Daar bestelt ze een glas bordeaux uit 1982. De ober schudt zijn hoofd. '1982, die hebben we niet per glas. Daar hebben we maar een paar flessen van. Exclusieve shit. Een goed jaar was dat.'

Elin aarzelt. 'Hangt ervan af hoe je het bekijkt. Maar ik betaal graag voor een fles, geef me de wijn maar. Ik ben het waard. 1982 wil ik hebben.'

'*Alright*, je bent het waard.' De ober rolt met zijn ogen. 'We gaan trouwens wel bijna dicht.'

Elin knikt. 'Maak je geen zorgen, ik drink snel.' Ze kijkt naar de brieven, schuift de enveloppen een voor een ongeopend opzij, tot ze iets ziet wat haar interesse wekt. Uit het poststempel maakt ze op dat de brief afkomstig is uit Visby. Een Zweedse postzegel. Haar naam in blokletters op de envelop, keurig geschreven met blauwe inkt. Ze maakt hem open en vouwt het vel dat erin zit open. Het is een soort ster-

renkaart, met daarop groot en sierlijk haar naam. Ze houdt haar adem in en leest de woorden die erboven staan.

Vandaag is er een ster vernoemd naar Elin.

Keer op keer leest ze de zin in de ongewone taal. Een lange rij coördinaten onthult waar de ster zich in het hemelgewelf precies bevindt.

Een ster die iemand voor haar gekocht heeft. Een eigen ster die nu haar naam draagt. Dat moet van... Kan het echt zijn dat... hij die gestuurd heeft? Ze roept haar eigen gedachten een halt toe, wil zelfs in gedachte zijn naam niet uitspreken. Maar het gezicht dat ze in haar herinnering ziet is helder, evenals de glimlach.

Haar hart gaat tekeer in haar borst. Ze duwt de kaart van zich af. Staart ernaar. Dan komt ze overeind en rent de straat op, kijkt omhoog naar de hemel maar ziet slechts een donkerblauwe, vormeloze massa boven de gebouwen. In New York wordt het nooit helemaal donker, nooit zodanig dat de enorme wirwar van sterren zichtbaar wordt. De hoge gebouwen van Manhattan reiken bijna tot aan de hemel, maar beneden op straat voelt die vooral ver weg. Ze loopt weer naar binnen. De ober staat bij haar tafeltje te wachten, met de fles wijn in zijn hand. Hij schenkt

een paar druppels in haar glas en zonder te proeven hoe het smaakt, slaat ze het direct achterover. Ongeduldig gebaart ze dat hij het vlug moet bijvullen en ze neemt nog twee grote slokken. Vervolgens pakt ze de sterrenkaart weer op en bekijkt het glanzende papier van alle kanten. Helemaal onderaan in de hoek heeft iemand met een goudkleurige stift op de donkere achtergrond geschreven:

Ik zag je foto in een tijdschrift. Je bent niets veranderd. Long time, no see. Laat iets van je horen!

F

En daaronder een adres. Als Elin de plaatsnaam ziet, voelt ze haar maag samentrekken, krijgt ze kramp. Ze moet ernaar blijven kijken, haar ogen vullen zich met tranen. Ze volgt de contouren van de letter F met haar wijsvinger en mompelt zijn naam, Fredrik. Haar mond voelt droog. Ze reikt naar het glas wijn en drinkt het in één keer leeg. Vervolgens roept ze luid naar de ober. ‘Hallo? Kan ik een groot glas melk krijgen? Ik heb opeens zo’n dorst.’